

ኢሰመጉ

የኢትዮጵያ ሰብዓዊ መብቶች ጉባዔ

ETHIOPIAN HUMAN RIGHTS COMMISSION

ኢሰመጉ የቆመው ለዲሞክራሲያዊ ሥርዓት መዳበር፣ ለሕግ የበላይነት መስፈንና ለሰብዓዊ መብቶች መከበር ነው!!
EHRCO stands for Democracy, the rule of Law and the respect of Human Rights.

አስቸኳይ ጋዜጣዊ መግለጫ

በኢትዮጵያ የተለያዩ አካባቢዎች ያለው የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ እጅግ አሳሳቢ በሆነ ደረጃ ላይ ይገኛል!

ግንቦት 7 ቀን 2012ዓ.ም

በአገራችን በተለያዩ አካባቢዎች በሚንቀሳቀሱ የታጠቁ ኃይሎችና የመንግሥት የጸጥታ አካላት መካከል በሚከሰቱ ግጭቶች ምክንያት አስከፊ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች በዜጎች ላይ እየተፈጸሙ ናቸው። በግጭቶቹ ምክንያት በዋና ዋና የሰብዓዊ መብቶች ሠነዶች ላይ የሠፈሩ ድንጋጌዎች ሲጣሱ ይስተዋላል።

ለአብነት ለመጥቀስ፡- ሁሉን አቀፍ የሰብዓዊ መብቶች መግለጫ አንቀጽ 3 እያንዳንዱ ሰው የሕይወት፣ የነጻነትና የተሟላ ደኅንነት መብት እንዳለው ይደነግጋል፤ ማንም ሰው የማሠቃየት ድርጊት ሊፈጸምበት ወይም በጭካኔና ኢሰብዓዊ በሆነ መንገድ ሊጉላላ፣ ሊዋረድ ወይም ሊቀጣ እንደማይገባ በመግለጫው አንቀጽ 5 ላይ ሠፍሯል። የሲቪልና የፖሊቲካ መብቶች ዓለም አቀፍ ቃል ኪዳን አንቀጽ 6 ማንኛውም ሰው በሕይወት የመኖር መብት እንዳለው፣ ይህ መብት በሕግ እንደሚከበርና ማንኛውም ሰው ያለ አግባብ ሕይወቱን እንደማይነፈግ ይደነግጋል።

ማንኛውም ሰው ሰብዓዊ በመሆኑ የማይደፈርና የማይገሰስ በሕይወት የመኖር፣ የአካል ደኅንነትና የነጻነት መብት እንዳለው በኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 14 ተደንግጓል። በሕገ መንግሥቱ አንቀጽ 17 ላይ በሠፈረው መሠረት በሕግ ከተደነገገው ሥርዓት ውጭ ማንኛውም ሰው ነጻነቱን አያጣም፣ አይያዝም፣ ክስ ሳይቀርብበት ወይም ሳይፈረድበት አይታሠርም።

ኢትዮጵያ ዓለም አቀፍ ስምምነቶችን ያጸደቀች አገር በመሆኗ ሰብዓዊ መብቶችን የማክበር፣ የማስከበርና መብቶቹ የሚከበሩበትን ሁኔታ የማሟላት ግዴታ በዋናነት የመንግሥት ነው። ከቅርብ ዓመታት ወዲህ የሰብዓዊ መብቶችን በማክበር ረገድ በመንግሥት በኩል መሻሻል እየተስተዋለ ቢሆንም የተጠቀሱት ዓለም አቀፋዊና ሕገ መንግሥታዊ ድንጋጌዎች ሙሉ በሙሉ ባለመክበራቸው ተስፋ ሰጪ ሆኖ የነበረው የአገራችን የሰብዓዊ መብቶች ሁኔታ እየተባባሰ እንዳይሄድ ያሠጋል።

በተለያዩ አካባቢዎች፣ በኦሮሚያ፣ በአማራ፣ በደቡብና በቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልሎች የሚንቀሳቀሱ የታጠቁ ኃይሎች በዜጎች ላይ በተለይም በመንግሥት ሠራተኞችና ባለ ሀብቶች ላይ ግድያ፣ እገታ፣ የንብረት ዘረፋ ይፈጽማሉ። ፣ ታጣቂ ኃይሎቹን ለመቆጣጠር የሚሠማሩ የመንግሥት የጸጥታ ኃይሎችም በሚወስዷቸው በሰብዓዊ መብቶች ፅንሰ ሐሳብ ሥልጠና ያልታዘቡና ተጠያቂነት የሌላቸው ርምጃዎች ምክንያት ንጹሐን ዜጎች ሕይወታቸውን አጥተዋል፣ አካላቸው ጎድሏል፣ ንብረታቸው ወድሞባቸዋል።

በተለይም ከታኅሣሥ ወር 2011 ዓ.ም ወዲህ በኦሮሚያ ክልል በቁለም ወለጋና በምዕራብ ወለጋ ዞኖች በሚንቀሳቀሱ የታጠቁ ኃይሎችና እነርሱን ለመቆጣጠር በሥፍራዎቹ በተሠማሩ የመንግሥት ኃይሎች መካከል በሚካሄደው ግጭት ምክንያት የአካባቢዎቹ ነዋሪዎች በሁለቱም ወገኖች ለሚፈጸሙ ተደራራቢ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች እንዲሁም ለተለያዩ በደሎች መጋለጣቸውን በየጊዜው ከአካባቢው ለኢሰመጉ የሚደርሱ አቤቱታዎች ያስረዳሉ።

ከላሎ አሳቢ ወረዳ እናንሳ ከተማ፣ ገንጂ ወረዳ እንዲሁም ሆማ ወረዳ ለኢሰመጉ በሚቀርቡ አቤቱታዎች መሠረት በአንድ በኩል የመንግሥት ኃይሎች «የአነግ ሸኔ አባላትን አጋልጡ!» በማለት ነዋሪዎችንና የወረዳና የቀበሌ

አመራሮችን ያሥራሉ፣ ይደበድባሉ፣ ከመንግሥት ሥራ ያባርራሉ፣ ይገድላሉ። በሌላ በኩል ደግሞ በሥፍራው የሚንቀሳቀሱት ታጣቂ ኃይሎች «ከመንግሥት አካላት ጋር ይተባበራሉ» ብለው የጠረጠሯቸውን ዜጎች ይገድላሉ፣ ያግታሉ፣ ንብረት ይዘርፋሉ። በዚህም ምክንያት፣ ከመኖሪያ ቀድሞቻቸው የሚፈናቀሉ፣ ከሥራ የሚባረሩ፣ ታፍነው ተወስደው ፊሳቸው ተጥሎ የሚገኝ ዜጎች ቁጥር በየጊዜው እየጨመረ ይገኛል።

በተመሳሳይ ሁኔታ በአማራ ክልል ሰሜን ጎንደር ዞን የሚንቀሳቀሱ ታጣቂ ቡድኖች በዜጎች ላይ ግድያ፣ እገታ፣ ዝርፊያ እንዲሁም የንብረት ውድመት በመፈጸም ከፍተኛ የደህንነት ሥጋት ጋርጠዋል፤ ሕግ አልበኛነት እንዲሰፍን አድርገዋል። እነዚህን የታጠቁ ኃይሎች ለመቆጣጠር በሥፍራው የተሠማሩ የመንግሥት ኃይሎችም በዜጎች ላይ የሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶችን ሲፈጽሙ ይስተዋላል።

ለሰብዓዊ መብቶች መከበር፣ ለዲሞክራሲያዊ ሥርዓት መዳበርና ለሕግ የበላይነት መስፈን የቆመው ኢሰመጉ በአንድ አገር ውስጥ ሊኖር የሚገባው የታጠቁ ኃይል መንግሥት ብቻ መሆኑን በጽኑ እና በያምንም ሕግ ለማስከበር የሚወስደው ርምጃ ንጹሐን ዜጎችን የጥቃት ዲላማ የማያደርግና ለተጨማሪ ጉዳትም የማያጋልጥ ሊሆን እንደሚገባ ያሳስባል። ይህንንም ማሳሰቢያውን ከዚህ በፊት ባወጣቸው መግለጫዎች ለመንግሥትና ለሚመለከታቸው አካላት ሁሉ ሲያቀርብ ቆይቷል። መንግሥት የታጠቁ ኃይሎችን በመቆጣጠር ሕግ ለማስከበርና የሕዝብን ደህንነት ለመጠበቅ መንቀሳቀስ ግዴታው ቢሆንም ይህን ተግባርን ሲፈጽም የሰብዓዊ መብቶችን ባከበረ መልኩ እንዲሆን ኢሰመጉ በዚህ መግለጫው በድጋሚ ጥሪውን ያቀርባል።

በአማራ ክልል ከሚንቀሳቀሱ የታጠቁ ኃይሎች መካከል «ፋኖ» በሚል ሥያሜ ከሚጠራው ቡድን ጋር መንግሥት ድርድር በማድረግ በአካባቢው ሰላም እንዲሰፍን ለማድረግ መከራ መጀመሩ መልካም እንደሆነ ኢሰመጉ ያምናል። በዚህ መልኩ በሌሎች ክልሎችም ካሉ የታጠቁ ኃይሎች ጋር ድርድር በማድረግ ለሰብዓዊ መብቶች ጥሰቶች መንሥዔ ለሆኑ ፖሊቲካዊ ችግሮች እልባት እንዲሰጥና ቡድኖቹ ወደ ሰላማዊ የፖሊቲካ መድረክ የሚመለሱበትን መንገድ እንዲያመቻች ጥሪውን ያቀርባል።

በሌላ በኩል በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ ቤንች ማጂ ዞን፣ በኦሮሚያ ክልል ጅማ ዞን ስኮሩ ወረዳ ዜጎች በብሔር ማንነታቸው ምክንያት ጥቃት እየተፈጸመባቸው መሆኑን፣ ከቤት ንብረታቸው እንዲፈናቀሉ እየተደረጉ መሆናቸውን ከሥፍራው ለኢሰመጉ ከደረሱ አቤቱታዎች ለመረዳት ችለናል። በቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልል ግልገል በለስ አካባቢ በተደጋጋሚ በሚከሰቱ ብሔር ተኮር ጥቃቶችና ግጭቶች ምክንያት የሰዎች ሕይወት ጠፍቷል፣ አካል ጎድሏል፣ ንብረት ወድሟል።

በመሆኑም፣ መንግሥት በሐገራችን በተለያዩ ጊዜአት ለሚፈጸሙ ብሔር ተኮር ጥቃቶችና ግጭቶች ምክንያት የሆኑትን ችግሮች በማጥናት ፖሊቲካዊና ሕጋዊ ርምጃዎችን እንዲወስድ፣ በጥቃቶቹና በግጭቶቹ ውስጥ ተሳታፊ የሆኑ አካላትን ተጠያቂ በማድረግ የዜጎችን በሐገራቸው በአኩረካሪነትና በሰላም በፈለጉበት ቦታ ሠርተው የመኖር ሕገ መንግሥታዊ መብታቸውን እንዲያስከብር ኢሰመጉ አበክሮ ያሳስባል።

ሁሉም መብቶች ለሁሉም!!

ኢሰመጉ በአፍሪካ የሕዝቦችና የሰብዓዊ መብቶች ኮሚሽን የታዛቢነት ቦታ አለው፤ የዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብቶች ፌዴሬሽን (FIDH) አባል፤ የዓለም አቀፍ ጸረ-ሥቃይድ ሮጅት (OMCT) አባልና የምሥራቅና የአፍሪካ ቀንድ የሰብዓዊ መብቶች ተሟጋቾች ጥበቃ ጥቅም ቤት (DefendDefenders)